

Destek Sistemi Nerede? Projesi:

CİNSEL ŞİDDET SONRASI DESTEK ÇALIŞMALARI

2025 Yılı İzleme ve Değerlendirme Raporu

info@cinselsiddetlemucadele.org

cinselsiddetlemucadele.org

csdestek.org

Hazırlayan

Dr. Tuba Emiroğlu

Sosyal Etki Danışmanı/Araştırmacı

Tasarım

EUROPEAN
ENDOWMENT FOR DEMOCRACY

Funded by
the European Union

Bu yayın Avrupa Birliği'nin mali desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğinden yalnızca ÇŞMD sorumludur ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

THE GOVERNMENT
OF THE GRAND DUCHY OF LUXEMBOURG
Ministry of Foreign and European Affairs,
Defence, Development Cooperation
and Foreign Trade

Destek Sistemi Nerede? Projesi Lüksemburg Dış İşleri Bakanlığı tarafından desteklenmektedir.

İçindekiler

Önsöz	6
Bulgulara Dair Notlar	9
1. Değerlendirmenin Kapsamı ve Bağlamı	9
2. Süreç Değerlendirmesi	10
3. Yapısal Tespitler ve İyileştirme Alanları	10
Giriş	11
İfşa Dalgaları, Politik Bağlam ve Destek Sistemlerinin Önemi	11
Aile Yılı, Artan Baskı Ortamı ve Kesişimsel Etkiler	12
Raporun Kapsamı	13
Araştırmanın Yöntemi, Kapsamı ve Sınırlılıklar	14
Başvuran Profili ve Demografik Dağılım	15
Destek Sisteminin Hayatta Kalanlar Üzerindeki Etkisi	21
Hayatta Kalanların Bilgi Düzeyi Artar	21
Başvuru Mekanizmalarına Dair Bilgi Artışı	21
Haklara Dair Bilgi Artışı	23
Şiddeti Anlamlandırma ve Farkındalık Kapasitesi Artar	24
Yaşanan Deneyimi İsimlendirme ve Anlamlandırma	25
Sistematik Şiddet Farkındalığı	26
“Yalnız Değilim”den Dayanışma Fikrine Geçilir	27

Yalnızlık Hissinde Azalma	27
Dayanışma Eğilimde Artış	28
Sürece Devam Etme Motivasyonu Artar	30
Süreç Değerlendirmesi	31
Erişilebilirlik ve İletişimin Devamlılığı	31
Güvenli Alan İnşası	32
Destek Ekibi	33
Vaka Takibi	34
Sonuçlar	36
Öneriler	39

Önsöz

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği (CŞMD) olarak biz, cinsel ve cinselleştirilmiş şiddeti; yalnızca bireysel deneyimlere indirgenebilecek bir sorun değil, yapısal eşitsizliklerle örülü, sistematik bir hak ihlali alanı olarak ele alıyoruz. Bu perspektifle, cinsel şiddetle mücadeleyi yalnızca şiddet sonrası müdahaleyle sınırlı bir alan olarak değil; şiddeti önlemeyi, şiddetten hayatta kalanları ve yakınlarını güçlendirmeyi ve haklara erişimi mümkün kılan hak temelli bir süreç olarak tanımlıyoruz.

CŞMD'nin yıllar içinde biriken başvuru deneyimi bize açık bir gerçeği gösterdi: Cinsel şiddetten hayatta kalanların büyük bir bölümü, şiddet sonrası süreçlerde mevcut destek mekanizmaları içinde yalnız bırakılıyor, bilgiye erişemiyor, mağdur suçlayıcı yaklaşımlarla karşılaşabiliyor ve çoğu zaman nereye, nasıl başvuracağını bilmeden bu süreci tek başına yürütmek zorunda kalıyor. Bu yapısal yalnızlık ve belirsizlik hâli, şiddetin kendisi kadar ağır ve yeniden travmatize edici bir deneyime dönüşebiliyor.

Derneğin destek çalışmaları da Derneğe başvuran hayatta kalanların doğrudan deneyimleri ve sahada gözlemlenen yapısal bir ihtiyacın sonucu olarak şekillendi. Bu kapsamda hayata geçen Destek Sistemi Nerede (DSN) Projesi; hayatta kalanların desteklenmesi, güvenli bir ilişki kurabilmesi, yalnız olmadığını hissetmesi ve kendi ihtiyaçları doğrultusunda bilgiye ve destek mekanizmalarına erişebilmesi için tasarlandı. Proje; hayatta kalanlara ne yapmaları gerektiğini söyleyen bir yapı değil, karar alma süreçlerinde hayatta kalanın özerkliğini, ritmini ve sınırlarını merkeze alan travma bilgili bir destek alanı olarak kurgulandı.

Bugün DSN Projesi kapsamında; telefon ve e-posta yoluyla Derneğimize ulaşan hayatta kalanlar ve yakınlarıyla güven, gizlilik ve zarar vermeme ilkeleri temelinde çalışıyoruz. Destek sürecinde hayatta kalanın anlatısını yönlendirmiyor, hayatta kalanı zorlamıyor ve yeniden travmatize edici pratiklerden kaçınıyoruz. Amacımız; hayatta kalanların yaşadıkları şiddeti kendi sözcükleriyle ve kendi hızlarında anlamlandırabilmesine, haklarını tanımasına ve mevcut destek seçenekleri arasında bilinçli, özerk ve kendilerine ait kararlar verebilmesine eşlik etmektir.

CŞMD olarak cinsel şiddet sonrası destek çalışmalarını 2015 yılından bu yana sürdürmekteyiz. Ancak, bu çalışmaların sistemli, izlenebilir ve kurumsal bir yapıya kavuşması 2020 yılı itibarıyla mümkün oldu. Bu tarihten itibaren, başvuruların düzenli biçimde kayda alınması, veri altyapısının oluşturulması ve destek sürecinin travma bilgili yaklaşım konusunda yetkin profesyonel meslek elemanları tarafından yürütülmesi yönünde önemli adımlar attık ve Destek Birimimizi oluşturduk. 2019 yılında hayata geçirilen cs-destek.org platformu ise, hayatta kalanların bilgiye kendi hızlarında ve güvenli biçimde erişebilmelerini sağlayan önemli bir dijital destek aracı hâline geldi.

Destek Birimimiz bu dönemden itibaren yalnızca kapasite artışıyla sınırlı kalmayarak travma bilgili standartların açık biçimde tanımlandığı ve hak temelli sosyal hizmet yaklaşımının kurumsal olarak derinleştirildiği bir yapıya evrildi. İstanbul Sözleşmesinden çekilme süreciyle birlikte artan güvencesizlik ortamı, Destek Birimini hayatta kalanlar açısından daha da kritik bir başvuru noktası hâline getirdi. Bu dönemde DSN; yalnızca yönlendirme yapan bir hat değil, hayatta kalanların kontrol duygusunu yeniden inşa edebildiği, haklarını tanıyabildiği ve yalnız olmadığını hissedebildiği bir destek alanı olarak şekillendi.

Son yıllarda başvuru profillerindeki çeşitlenme ve başvuruların artan karmaşıklığı doğrultusunda, izleme ve değerlendirme araçlarımızı geliştirmeye çalıştık. Bu süreçte odamız; sunduğumuz travma bilgili desteğin hayatta kalanlar üzerindeki etkisini daha görünür, ölçülebilir ve geliştirilebilir kılmak oldu. Süreç boyunca yürüttüğümüz danışmanlık çalışmaları; hayatta kalanların destek mekanizmalarına erişimde yalnızca sunulan hizmetlere değil, güvenli bir ilişkinin kurulmasına ve anlaşıldıklarını hissedebilecekleri bir destek ortamına da ihtiyaç duyduklarını gösterdi. Başvurular; bilgiye erişimin açık, şeffaf ve birlikte ele alınmasının, belirsizlik ve yalnızlık duygularını azalttığını, hayatta kalanların kendi kararlarını alma ve süreci yönetme kapasitelerini güçlendirdiğini ortaya koydu. 2025 yılı boyunca yürüttüğümüz çalışmalarda, CŞMD olarak hayatta kalanlarla kurduğumuz çalışma biçiminin bizi güçlendirdiğini deneyimledik. Zaman zaman kapasitemizin üzerinde başvuru aldık; buna rağmen her vakayı ayrı ayrı değerlendirmeyi, ihtiyaca göre ele almayı ve süreçleri bütüncül biçimde yönetmeyi sürdürdük. Yoğunluğa rağmen, hizmet kalitesini korumayı ve başvuru süreçlerini katı biçimde standartlaştırmak yerine her bir hayatta kalan için yeniden düşünmeyi önemsedik. Kararları hayatta kalanlarla birlikte ele aldık, sürecin temposunu onların ihtiyaçlarına göre belirledik ve bu yaklaşımı istikrarlı biçimde sürdürdük. Bu çalışma pratiği, hayatta

kalanlarla kurduğumuz güven ilişkisini güçlendirirken CŞMD'nin hak temelli duruşunu da pekiştirdi.

Tüm bu deneyimler boyunca ekip içi dayanışmayı, esnekliği ve ortak etik çerçeveyi koruduk. Sınırlı kaynaklara ve artan başvuru yoğunluğuna rağmen bu ilkelerle çalışmaya devam etmek, CŞMD açısından yalnızca hizmetin sürekliliğini değil, kurumsal dayanıklılığı da besledi.

Elinizdeki “Cinsel Şiddet Sonrası Destek Çalışmaları 2025 Yılı Değerlendirme Raporu”, Destek Biriminin bir yıllık işleyişini başvuru profilleri, ihtiyaç alanları ve destek sürecinin hayatta kalanlar üzerindeki etkileri üzerinden ele almaktadır. Bu rapor, bizim için yalnızca bir değerlendirme değil, aynı zamanda hayatta kalanların deneyimlerinden öğrenen, hesap verebilir ve daha güvenli destek sistemleri kurmayı hedefleyen bir kurumsal öğrenme sürecinin parçasıdır.

CŞMD olarak bir kez daha vurguluyoruz: Cinsel şiddetle mücadelede travma bilgili, kapsayıcı, güvenli, erişilebilir ve hak temelli destek sistemleri vazgeçilmezdir. Hayatta kalanlar yalnız değildir; destek istemek her zaman her koşulda hakkımız!

Destek Sistemi Nerede? Proje Ekibi

Bulgulara Dair Kısa Notlar

Bu rapor, Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği (CŞMD) tarafından yürütülen Destek Sistemi Nerede? (DSN) Projesi kapsamında 2025 yılı boyunca telefon ve e-posta yoluyla sunulan destek hizmetlerinin izleme ve değerlendirme bulgularını ortaya koymaktadır. Çalışma, cinsel şiddetten hayatta kalanlar ve yakınlarının destek hattı ile kurdukları temasın; bilgiye erişim, şiddeti anlamlandırma, psikososyal güçlenme ve destek süreçlerine devam etme kapasitesi üzerindeki etkilerini incelemektedir. Rapor, destek sisteminin yalnızca bir yönlendirme mekanizması değil, güvenli ve hak temelli bir temas alanı olarak nasıl işlediğini görünür kılmayı amaçlamaktadır.

1- Değerlendirmenin Kapsamı ve Bağlamı

Değerlendirme, 1 Mart – 5 Aralık 2025 tarihleri arasında DSN destek hattına yapılan başvurulara dayanmaktadır. Bu dönemde haftanın sınırlı günlerinde hizmet veren destek hattı aracılığıyla toplam 61 başvuru alınmıştır. Çalışma; başvuru verilerinin analizi, hayatta kalanlar ve yakınlarıyla yapılan derinlemesine görüşmeler ve çevrimiçi anket uygulamasıyla yürütülmüş; nitel ve nicel yöntemler birlikte kullanılmıştır. Tüm araştırma süreci gizlilik, güvenlik ve zarar vermeme ilkeleri doğrultusunda tasarlanmıştır.

Destek sürecinin hayatta kalanlar üzerindeki başlıca etkileri

• Hak temelli bilgiye erişim ve öngörülebilirlik artışı:

Destek hattı ile kurulan temas, hayatta kalanların hangi kurumlara, hangi koşullarda ve hangi haklar çerçevesinde başvurabileceklerine dair bilgi düzeylerini artırarak sürecin çözümsüz bir kriz yerine yönetilebilir ve hak temelli bir süreç olarak algılanmasını sağlamıştır.

• Şiddeti isimlendirme ve anlamlandırma kapasitesinin güçlenmesi:

Şiddet türleri arasında hiyerarşi kurmadan yürütülen destek süreci, hayatta kalanların yaşadıkları şiddet deneyimini bireysel bir başarısızlık olarak değil, yapısal bir hak ihlali olarak değerlendirmelerine olanak tanımış; suçluluk ve utanç duygularını hafifleterek destek arama konusundaki içsel bariyerleri azaltmıştır.

- **Psikososyal güçlenme ve yalnızlık hissinde azalma:**

Anlaşıma, yargılanmama ve ciddiye alınma deneyimi, hayatta kalanların yalnızlık ve izolasyon hissinin azaltmış; güven duygusunu ve psikolojik dayanıklılığı güçlendirerek destek ve iyileşme sürecini sürdürme motivasyonunu artırmıştır.

- **Dayanışma ve kolektif sorumluluk eğiliminin gelişmesi:**

Bazı hayatta kalanlar için destek süreci, bireysel güçlenmenin ötesine geçerek diğer hayatta kalanlarla dayanışma kurma ve deneyimi kolektif bir hak mücadelesinin parçası olarak görme yönünde bir eğilim yaratmıştır.

2- Süreç Değerlendirmesi

- **Güvenli Alan Tesisi:** Katılımcıların tamamına yakını süreçte kendisini tamamen güvende hissettiğini belirtmiştir. Gizlilik ve etik ilkeler projenin temel taşıdır.

- **Travma Bilgili Yaklaşım:** Güçlü bir kayıt ve vaka takip sistemi sayesinde hayatta kalanların hikayelerini her seferinde yeniden anlatmak zorunda kalmaması, travmatik etkileri en aza indiren en kritik koruyucu mekanizma olarak öne çıkmaktadır.

- **Kolaylaştırıcı Rol:** Uzmanlar "yönlendiren" değil, hayatta kalanın kendi ihtiyacını fark etmesini sağlayan "kolaylaştırıcı" bir rol üstlenerek bireyin özerkliğini desteklemiştir.

3- Yapısal Tespitler ve İyileştirme Alanları

- **Erişim Sınırlılıkları:** Hattın tek uzman tarafından yürütülmesi ve çalışma saatlerinin kısıtlı olması, yoğun dönemlerde erişimde geçici güçlükler yaşanmasına neden olabilmektedir. Bu durum bir aksaklık değil, uzman esenliğini ve desteğin sürdürülebilirliğini gözeten, kurumsal bir kapasite sınırı olarak ele alınmaktadır.

- **Hukuk Danışmanlığı:** Hukuki bilginin netliği takdir edilmekle birlikte, sunulan hizmetin "danışmanlık" ile sınırlı olması, bazı hayatta kalanlarda "temsil/dava takibi" beklentisi nedeniyle algısal bir kırılma yaratmaktadır. Bu durum, hizmetin kapsamı ve sınırlarının en baştan daha açık, anlaşılır ve şeffaf biçimde paylaşılmasını gerektirmektedir.

Sonuç olarak; 2025 yılı verileri, destek hattının hayatta kalanları pasif alıcılar konumundan çıkarıp kendi haklarını arayan aktif özneler hâline getirdiğini ve cinsel şiddetle mücadelede vazgeçilmez bir toplumsal dönüşüm aracı olduğunu kanıtlamaktadır.

Giriş

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, kuruluşundan bu yana toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile cinsel/cinselleştirilmiş şiddetin yapısal boyutlarına dikkat çekmeyi, bu şiddet biçimlerinin önlenmesine ve cinsel şiddetten hayatta kalanların güçlendirilmesine katkı sunmayı amaçlayan çok katmanlı çalışmalar yürütmektedir. Derneğin çalışmaları, yalnızca cinsel şiddetin görünürlüğünü artırmaya değil; aynı zamanda hayatta kalanların haklara erişimini mümkün kılan, güvenli, erişilebilir ve sürdürülebilir destek mekanizmalarının inşasına odaklanmaktadır. Bu çerçevede geliştirilen destek ve yönlendirme sistemleri, cinsel şiddeti bireysel bir deneyim ya da münferit bir olay olarak ele almanın ötesine geçerek toplumsal, kurumsal ve politik bağlamları olan bir hak ihlali olarak değerlendiren hak temelli bir yaklaşıma dayanmaktadır.

Yıllardır yürütülen güçlendirme ve destek çalışmalarının bir sonucu olarak geliştirilen veri tabanı, bağımsız izleme ve değerlendirme araçlarıyla birlikte, destek sisteminin işleyişinin düzenli ve sistematik biçimde izlenmesini sağlamakta; başvuru profillerini, ihtiyaç alanlarını ve destek sürecinin hayatta kalanlar üzerindeki etkilerini görünür kılmaktadır. Bu yönüyle destek sistemi, yalnızca bireysel başvurulara yanıt veren bir hat olmanın ötesinde, cinsel şiddetle mücadele alanındaki yapısal sorunlara dair bilgi üretken ve politika geliştirmeye katkı sunan bir araç işlevi de görmektedir. Yürütülen çalışmaların etkisini anlamlı kılmak için 2025 yılını cinsel/cinselleştirilmiş şiddet açısından gözden geçirmek önemlidir.

İfşa Dalgaları, Politik Bağlam ve Destek Sistemlerinin Önemi

Cinsel şiddet deneyimlerinin son yıllarda ifşa dalgaları aracılığıyla kamusal alanda daha görünür hâle gelmesi, cinsel şiddetle mücadele alanında önemli bir kırılma yaratmıştır. İfşalar; cinsel şiddetin yaygınlığını, sürekliliğini ve çoğu zaman cezasızlıkla iç içe geçen yapısal karakterini açığa çıkarırken aynı zamanda mevcut adalet ve destek mekanizmalarının sınırlarını da görünür kılmıştır. Hayatta kalanlar açısından ifşa, çoğu

zaman resmî mekanizmaların yetersizliği karşısında bir adalet arayışı, sesini duyurma ve yalnız olmadığını hissetme yolu olarak ortaya çıkmaktadır.

Ancak ifşa süreçleri, güçlü ve güvenli destek mekanizmalarıyla eşlik edilmediğinde hayatta kalanlar açısından yeni riskler ve ikincil zararlar üretme potansiyeli taşımaktadır. Hukuki belirsizlikler, kurumsal ihmaller, hedef gösterilme, dijital şiddet ve yeniden travmatizasyon, ifşa sonrası sıkça karşılaşılan deneyimler arasındadır. Bu durum, cinsel şiddetle mücadelede yalnızca ifşaların kendisine odaklanan bir yaklaşımın yetersiz kaldığını; aksine, ifşa süreçlerini karşılayabilecek, hayatta kalanların ihtiyaçlarına göre şekillenen, güvenli ve hak temelli destek sistemlerinin hayati bir öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneğinin destek sistemi, tam da bu noktada kritik bir rol üstlenmektedir. Ifşa dalgalarının yoğunlaştığı dönemlerde destek sistemine yapılan başvurulardaki artış, hayatta kalanların kamusal görünürlük ile birlikte güvenli destek arayışına yöneldiğini ortaya koymaktadır. Nitekim, 2025 yılı Eylül ayında destek hattına yapılan başvurularda gözlemlenen belirgin artış, aynı dönemde gündeme gelen ifşa dalgalarıyla birlikte değerlendirilmelidir. Bu artış, ifşaların tek başına bir “çözüm” değil; aksine, hayatta kalanları destek sistemlerine yönelten bir eşik işlevi gördüğünü göstermektedir.

Aile Yılı, Artan Baskı Ortamı ve Kesişimsel Etkiler

2025 yılının “Aile Yılı” ilân edilmesi ise cinsel şiddetle mücadele alanını belirleyen politik bağlamı daha da karmaşık hâle getirmiştir. Aileyi merkeze alan sosyal politika söylemlerinin güç kazandığı bu dönemde, cinsel şiddetin özellikle aile içinde gerçekleşen bir hak ihlali olarak görünmezleştirilme riski artmaktadır. Aile, çoğu zaman koruyucu ve güvenli bir yapı olarak idealize edilirken cinsel şiddetin üzerinin örtüldüğü, hayatta kalanların sessizliğe zorlandığı ve destek arayışlarının engellendiği bir alan hâline gelebilmektedir. Bu bağlamda, destek sistemlerinin aileyi merkeze alan normatif yaklaşımlar yerine hayatta kalanların özerkliğini, güvenliğini ve haklarını esas alan bir perspektifle işlemesi kritik bir önem taşımaktadır.

Bu politik iklim, özellikle LGBTİ+ hayatta kalanlar açısından çok daha ağır sonuçlar doğurmaktadır. Son yıllarda artan ayrımcı söylemler, kurumsal dışlayıcılık ve heteronormatif politika tercihleri, LGBTİ+’ların hem cinsel şiddete maruz kalma riskini artırmakta hem de destek mekanizmalarına erişimini ciddi biçimde zorlaştırmaktadır. LGBTİ+ ha-

yatta kalanlar, çoğu zaman cinsel şiddetin kendisiyle birlikte kimlikleri nedeniyle maruz kaldıkları sistemli ayrımcılıkla eş zamanlı olarak mücadele etmek zorunda kalmaktadır. Bu durum, cinsel şiddetin yalnızca bireysel failer aracılığıyla değil; normatif aile anlayışı, heteronormatif politikalar ve kurumsal ihmaller yoluyla sistematik biçimde yeniden üretildiğini ortaya koymaktadır.

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, bu bağlamda yürüttüğü güçlendirme çalışmaları aracılığıyla, cinsel şiddetten hayatta kalanların ve yakınlarının hukuki, psikolojik ve sosyal desteklere erişimini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Telefon, e-posta ve çevrimiçi platformlar üzerinden yürütülen yönlendirme ve bilgilendirme çalışmaları; hayatta kalanların ihtiyaçlarını merkeze alan, gizliliği ve güvenliği önceleyen travma-bilgili bir yaklaşımla yürütülmektedir. Yıllar içinde geliştirilen veri toplama, izleme ve değerlendirme mekanizmaları sayesinde destek sisteminin işleyişi düzenli olarak izlenmekte, sistemin güçlü ve zayıf yönleri görünür kılınmaktadır.

Raporun Kapsamı

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, cinsel şiddetten hayatta kalanlar ve yakınlarına yönelik yönlendirme ve destek çalışmalarını Destek Sistemi Nerede (DSN) Projesi kapsamında yürütmektedir. Derneğin cinsel şiddet sonrası destek çalışmaları, hayatta kalanların ve yakınlarının telefon ve e-posta yoluyla Derneğe doğrudan başvurarak ihtiyaç duydukları hukuki, psikolojik ve sosyal desteklere erişimini kolaylaştırmayı amaçlayan bir yönlendirme ve bilgilendirme sistemine dayanmaktadır.

Proje kapsamındaki çalışmalar; proje koordinatörü, sosyal hizmet uzmanı ve avukattan oluşan bir ekip tarafından yürütülmektedir. Doğrudan destek sunan ekip, hayatta kalanlara ulaştırılan desteğin etik, travma bilgili ve bağlamına uygun biçimde yürütülmesini sağlamak amacıyla düzenli süpervizyonlarla desteklenmektedir.

Süpervizyon mekanizması, gerekli görülen durumlarda ikinci bir uzman görüşüne başvurulmasını mümkün kılmakta; ayrıca ekibi etkileyebilecek olası ikincil travma risklerinin erken aşamada tespit edilmesine ve yönetilmesine olanak tanımaktadır.

Dernek, DSN Projesinin yanı sıra csdestek.org web sitesi aracılığıyla cinsel şiddetle mücadeleye ilişkin bilgilendirici ve güçlendirici içerikler üretmekte ve paylaşmaktadır. Ancak bu rapor, DSN Projesi kapsamında telefon ve e-posta üzerinden yürütülen yönlendirme desteğinin değerlendirilmesi ile sınırlı tutulmuştur. Değerlendirme sürecinde, csdestek.org web sitesi üzerinden sunulan içerikler ve bu içeriklerin kullanımına ilişkin

veriler analiz kapsamına dâhil edilmemiştir. Dolayısıyla rapor, Derneğin dijital bilgi üretimi ve içerik erişimi faaliyetlerinden ziyade; doğrudan temas içeren destek hattı üzerinden yürütülen yönlendirme süreçlerinin işleyişini, erişilebilirliğini ve hayatta kalanlar üzerindeki etkisini incelemektedir.

Yönlendirme desteği kapsamında hayatta kalanlar ve yakınları telefon, e-posta ve çevrimiçi kanallar aracılığıyla Derneğe ulaşabilmekte; başvurular bu alanda deneyimli meslek uzmanları tarafından alınmakta ve ihtiyaçlara göre uygun hukuki, psikolojik ve sosyal desteklere yönlendirme yapılmaktadır. Yönlendirme süreci, yalnızca bilgi aktarmayı değil; hayatta kalanların seçeneklerini değerlendirebilmesini, kendi ihtiyaçları doğrultusunda karar verebilmesini ve destek süreçlerinde güçlenmesini hedefleyen travma-bilgili bir yaklaşımla yürütülmektedir.

Bu çerçevede rapor, hayatta kalanların ve yakınlarının destek hattına başvuru biçimlerini, yönlendirme süreçlerinde karşılanan ihtiyaçları ve yönlendirme desteğinin güçlendirici etkisini hak temelli bir perspektifle ele almakta, DSN'nin bu bileşenine ilişkin güçlü yönleri ve geliştirilmesi gereken alanları görünür kılmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın Yöntemi, Kapsamı ve Sınırlılıklar

Bu çalışma, Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği tarafından yürütülen destek sisteminin 2025 yılına ilişkin etkisini incelemek amacıyla tasarlanmış ve çok yöntemli bir araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Değerlendirme sürecinde, önceki etki çalışmalarında kullanılan yöntemlerle karşılaştırma yapabilmek amacıyla nitel ve nicel araştırma teknikleri bir arada kullanılmıştır. Bu kapsamda derinlemesine görüşmeler, çevrimiçi anket uygulaması ve masabaşı araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır.

Araştırmanın nitel boyutunu oluşturan derinlemesine görüşmeler için, destek hattı aracılığıyla Derneğe başvuran hayatta kalanlar ve yakınlarının sistemde kayıtlı iletişim bilgileri kullanılmıştır. Görüşme süreci başlamadan önce, destek hattı uzmanları tarafından ilgili kişilerle iletişime geçilmiş; yapılacak araştırmanın amacı, kapsamı ve gizlilik ilkeleri hakkında bilgi verilmiş ve görüşmelere katılım için ön onay alınmıştır. Bu aşamanın ardından, araştırma ekibi tarafından belirlenen görüşmeci listesi doğrultusunda bire bir derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında toplam 8 kişi ile derinlemesine görüşme yapılmıştır.

Araştırmanın nicel boyutunda ise destek sistemine telefon ve e-posta yoluyla ulaşan hayatta kalanlar ve yakınları için hazırlanan anket formu çevrimiçi ortama aktarılmıştır. İletişim bilgileri arasında e-posta adresi bulunan toplam 25 kişiye anket gönderilmiş, bu kişilerin 13'ü anketi yanıtlamıştır. Anket çalışması, destek sisteminin hayatta kalanlar ve yakınları üzerindeki etkisini daha geniş bir çerçevede değerlendirmeye olanak sağlamıştır.

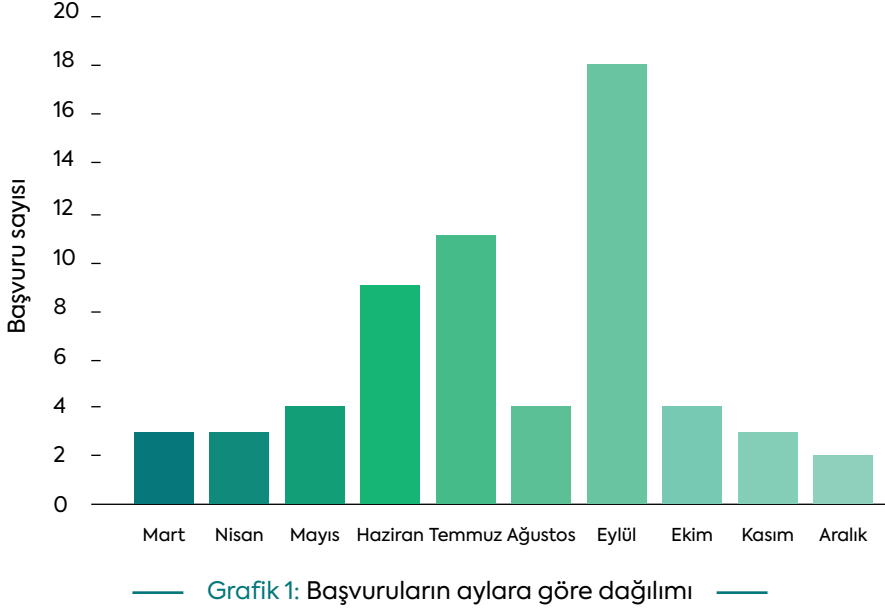
Araştırma sürecinde kullanılan veriler, gizlilik ve güvenlik ilkeleri doğrultusunda ele alınmıştır. Hayatta kalanlar ve yakınlarına ait kişisel bilgiler, Dernek ekibi tarafından anonimleştirilmiş; demografik veriler ve başvuru bilgileri araştırma amaçlı kullanılmak üzere bağımsız araştırmacıyla bu şekilde paylaşılmıştır. Bu yaklaşım, hem hayatta kalanların güvenliğini ve mahremiyetini korumayı hem de araştırmanın etik standartlara uygun biçimde yürütülmesini amaçlamıştır.

Başvuran Profili ve Demografik Dağılım

Bu değerlendirme, Cinsel Şiddetle Mücadele Derneğinin 1 Mart – 5 Aralık 2025 tarihleri arasında aldığı başvurulara dayanmaktadır. Söz konusu dönemde, haftada yalnızca üç gün (Pazartesi, Salı, Çarşamba) hizmet veren destek hattı aracılığıyla toplam 61 başvuru alınmıştır. Başvuru sayıları, yıl boyunca hem toplumsal gelişmelerden hem de destek hattının erişilebilirliğini etkileyen yapısal koşullardan doğrudan etkilenmiştir. Aylara göre başvuru dağılımı incelendiğinde, başvuruların yılın ilk aylarında sınırlı seyrettiği görülmektedir. Mart ve Nisan aylarında üçer, Mayıs ayında dört başvuru alınmıştır. Haziran (9) ve Temmuz (11) aylarında başvurularda belirgin bir artış gözlemlenmiştir. Ağustos ayında başvuru sayısı dörde düşmüştür; bu düşüşte destek hattının iki hafta boyunca kapalı olmasının etkili olduğu değerlendirilmektedir. Eylül ayında ise başvuruların 18'e yükseldiği ve yıl içindeki en yüksek başvuru sayısına ulaşıldığı görülmektedir. Bu artışın, kamuoyunda görünürlük kazanan ifşa dalgalarıyla doğrudan ilişkili olduğu düşünülmektedir. Ekim (4), Kasım (3) ve Aralık (2) aylarında başvuru sayıları yeniden düşüş göstermiş; Kasım ayında hattın üç hafta kapalı olması ve Aralık ayında yalnızca ilk haftaya ait verilerin bulunması bu dağılımı etkileyen temel faktörler olmuştur.

2025 Aylara Göre Başvuru Dağılımı

Grafikten de takip edilebileceği gibi, Eylül ayında başvurular belirgin biçimde artarak yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Bu durumun kamuoyunda yoğunlaşan MeToo ve benzeri ifşa süreçleriyle ilişkili olduğu, araştırma katılımcılarımız tarafından da teyit edilmiştir. İfşalar, cinsel şiddetin yaygınlığına dair toplumsal farkındalığı artırmakla birlikte, hayatta kalanlar açısından destek ve yönlendirme ihtiyacını da görünür kılmaktadır. Bu artış, ifşanın yalnızca bir görünürlük pratiği olmadığını; aynı zamanda hayatta kalanların güvenli, hak temelli ve erişilebilir destek mekanizmalarına yönelmesini tetikleyen bir eşik işlevi gördüğünü ortaya koymaktadır. Ancak, aynı grafik, destek hattının erişilebilirliğinin sınırlı olduğu dönemlerde başvuruların düştüğünü de göstermektedir.

Hayatımda daha fazlasını talep etmek için güç buldum ifşa dalgasıyla. Politik atmosfer bana ben de soru sorabilirim, yalnız da kalabilirim ama buna rağmen harekete geçebilirim gücü verdi. Net net bunların konuşulmaya başlanması bana dayanıklılık hissettirdi. **(Hayatta Kalan)**

Bana en büyük etkisi isim koymak. Yazmaya döndüm, işlerime döndüm yıllar sonra. Yıllardır devam eden bazı şeyler vardı elimde, bitirdim. Ben bu hayatta nasıl yer kaplıyordum, onu hatırladım ve onlara döndüm tekrar. Bunlar çekil-

mişti benden ve şimdi geri geliyorlar, yok gibiydim, şimdi tekrar yer kaplıyorum hayatta. İfşaların bunda etkisi büyük, kendimi ifade etmeye geri döndüm. **(Hayatta Kalan)**

Bir arkadaşım ile konuştum önce, o aralar ifşalar da vardı, arkadaşım da bu konuda aktif çalışıyordu ve onun yönlendirmesi ile sizi buldum. Ben ifşalardan önce de bir yol arıyordum ama arkadaşşıma yazma motivasyonumda ifşaların etkisi çok. **(Hayatta Kalan)**

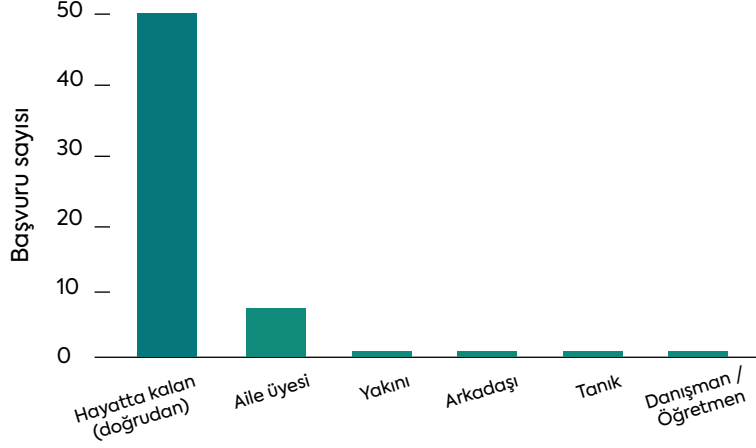

Ben tabiri caizse nadasa atmıştım, artık bir şey yapılamaz diye halının altına süpürmüştüm, elimden ne gelir, bir şey yapamam diye unutmaya çalışıyordum, uzun yıllar da öyle yaptım, ama ifşalardan sonra unutmaya çalıştığım her şey tekrar aklıma geldi. Dedim ki, süreç beni cesaretlendirdi, bu insan hâlâ çalışıyor, başka insanlara da zarar veriyor olabilir, ben susuyorum ama belki yapacağım bir şey, belki bir rapor tutulsa, başka birisinin şikayeti desteklenir. Kendim için bir şey yapamasam bile başkaları için bir şey değişir belki. **(Hayatta Kalan)**

Veri tabanından başvuru kanalları incelendiğinde, başvuruların büyük bölümünün **telefon yoluyla (38 kişi)** gerçekleştirildiği, **e-posta aracılığıyla başvuranların ise 23 kişi** olduğu görülmektedir. Cinsel Şiddetle Mücadele Derneğinden haberdar olma kanallarına ilişkin veriler sınırlı olmakla birlikte, **6 kişinin sosyal medya, 9 kişinin ise tanıdık aracılığıyla** Derneği bulduğu tespit edilmiştir. Buna karşın, 46 başvuru kişinin Derneği hangi kanallar aracılığıyla bulduğuna dair bilgi alınamamıştır.

Başvuruların kimler tarafından yapıldığına bakıldığında, başvuruların büyük çoğunluğunun **(50 kişi) doğrudan cinsel şiddetten hayatta kalanlar tarafından** gerçekleştirildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra **7 başvuru aile üyeleri** tarafından yapılmış; **1'er başvuru ise bir yakın, bir arkadaş, bir tanık ve bir danışman/öğretmen tarafından iletilmiştir**. Bu dağılım, destek sisteminin ağırlıklı olarak hayatta kalanların kendileri tarafından kullanıldığını, ancak sınırlı da olsa üçüncü kişiler aracılığıyla başvuru ihtiyacının da bulunduğunu göstermektedir.

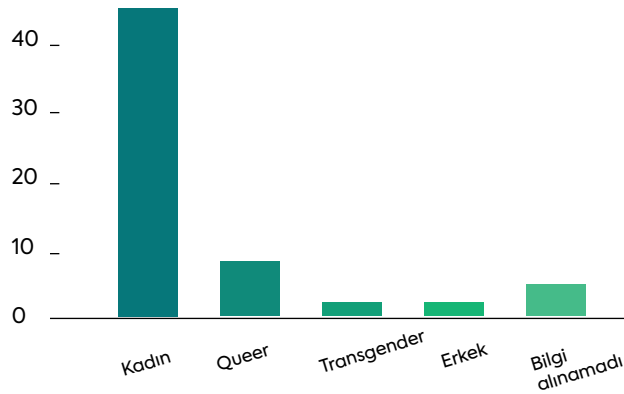
Başvuruyu Yapan Kişiye Göre Dağılım

Grafik 2: Başvuruyu yapan kişi-1

Destek hattını arayan hayatta kalanlar ve yakınlarına cinsiyetleri hakkında soru sorulmamıştır. Başvurucuların cinsiyet kimlikleriyle ilgili bilgiler, kendi beyanlarına dayanarak kaydedilmiştir. Bu şekilde kaydedilen cinsiyet dağılımı incelendiğinde, başvuruların **büyük bölümünün kadınlar (44) tarafından** yapıldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra **8 queer, 2 transgender ve 2 erkek başvuru** kaydedilmiş; beş başvuruda ise cinsiyet bilgisi alınamamıştır. Bu dağılım, cinsel şiddetin toplumsal cinsiyetle ilişkili boyutunu görünür kılmaktadır.

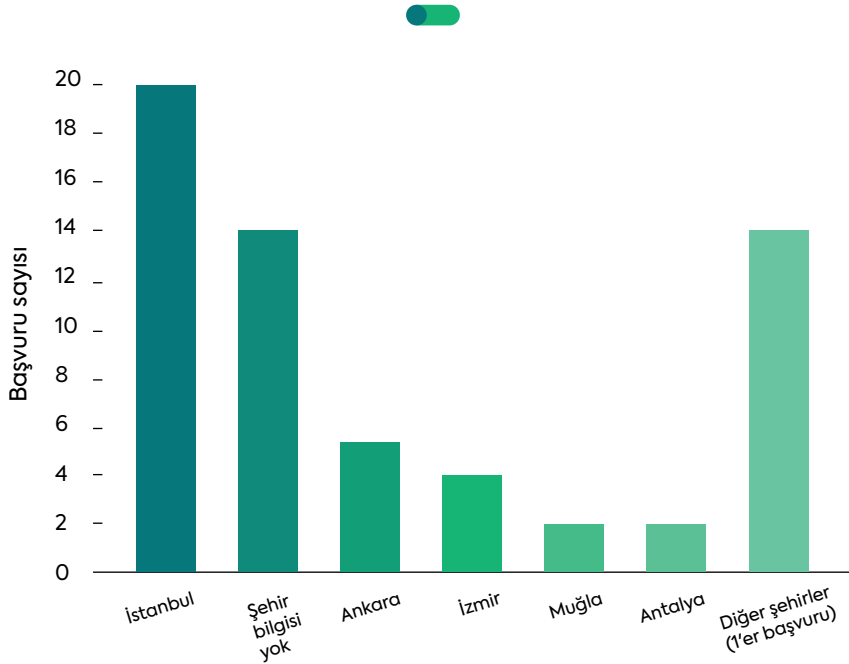
Başvuranların Cinsiyet Dağılımı

Grafik 3: Başvuruyu yapan kişi-2

Yaş dağılımına bakıldığında, başvuranların önemli bir kısmının **18–30 yaş aralığında (48 kişi)** yer aldığı görülmektedir. **30–65 yaş aralığında ise 13 başvuru** bulunmaktadır. Bu durum, genç yaş grubunun destek sistemine erişiminin daha yüksek olduğunu, ileri yaş gruplarında ise başvuruların görece sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır. Başvuruların coğrafi dağılımı incelendiğinde, **İstanbul’un 20 başvuru ile öne çıktığı** görülmektedir. **Şehir bilgisi alınamayan 14 başvuru** ise ikinci en büyük grubu oluşturmaktadır. **Ankara (5) ve İzmir (4) başta olmak üzere Muğla (2) ve Antalya’da (2)** da başvurular alınmıştır. Balıkesir, Bursa, Erzincan, Kahramanmaraş, Kayseri, Malatya, Osmaniye, Sakarya, Sivas ve Yalova’nın yanı sıra yurtdışı kaynaklı başvurular (Kanada, Kıbrıs, Mısır ve ülke bilgisi alınamayan diğer yurtdışı başvurular) birer başvuru ile temsil edilmektedir. Bu dağılım, destek sistemine ağırlıklı olarak büyük şehirlerden erişildiğini, ancak farklı şehirler ve yurtdışından da başvuru alındığını göstermektedir. Diğer illerden ve yurtdışından gelen tekil başvurular ise destek sisteminin coğrafi olarak sınırlı ancak yaygın bir erişim ağına sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu dağılım, destek mekanizmalarının özellikle büyük şehirlerde daha erişilebilir olduğunu, buna karşılık farklı bölgelerde yaşayan hayatta kalanlar için erişim olanaklarının güçlendirilmesine ihtiyaç bulunduğunu düşündürmektedir.

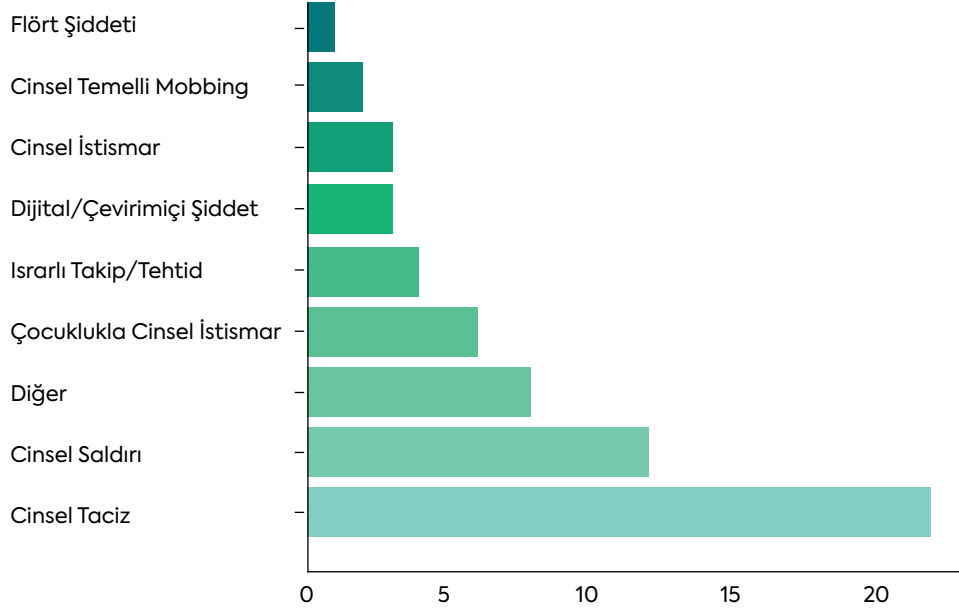
Başvuruların Şehirlere Göre Dağılımı (2025)

— Grafik 4: Başvuruyu yapan kişi-3 —

Başvuru nedenleri incelendiğinde, **cinsel taciz (22)** ve **cinsel saldırı (12)** en sık bildirilen şiddet türleri olarak öne çıkmaktadır. Bunları diğer başlıklar (8), çocuklukta cinsel istismar (6), ısrarlı takip ve tehdit (4), dijital/çevrimiçi cinsel şiddet (3), cinsel istismar (3), cinsel temelli mobbing (2) ve flört şiddeti (1) izlemektedir. Bu dağılım, destek sistemine yönelen başvuruların farklı şiddet biçimlerini kapsadığını ve hayatta kalanların çok çeşitli deneyimlerle destek arayışına girdiğini göstermektedir.

Başvuru Nedenlerine Göre Dağılım

Grafik 5: Başvuru nedeni

Destek Sisteminin Hayatta Kalanlar Üzerindeki Etkisi

Hayatta Kalanların Bilgi Düzeyi Artar

Başvuru Mekanizmalarına Dair Bilgi Artışı

Yürütülen araştırma, destek hattı ile kurulan temasın faydalanıcılar için sadece bir kriz müdahalesi değil, aynı zamanda **bilgiye dayalı bir güçlenme süreci** olduğunu göstermektedir. Toplam 13 katılımcıdan alınan geri bildirimlere göre: Faydalanıcıların büyük bir çoğunluğu destek hattı sayesinde, hangi kurumlara başvurabilecekleri ve ücretsiz faydalanabilecekleri kaynaklar (hukuk, psikoloji) konusunda netlik kazanmıştır. Katılımcıların tamamı (%100), destek hattı sonrası **ücretsiz hukuki ve psikolojik danışmanlık gibi kaynakların varlığını öğrendiğini** belirtmiştir.

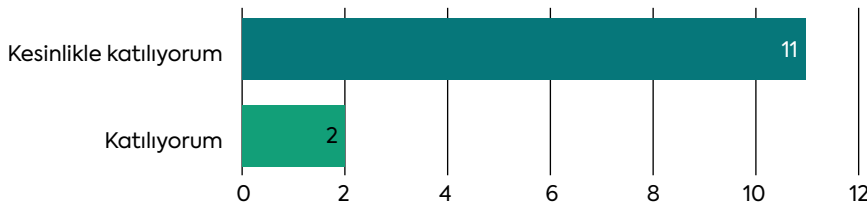

Benim için en önemli katkısı moral olarak oldu. Umutsuz bir şekilde destek aradığım bir zamanda karşıma çıktınız. Hukuki çerçeveyi sizin sayenizde anladım. Ayrıca diğer STK'lerle iletişim kurmama yardımcı oldunuz. **(Hayatta Kalan)**

Bu destek sayesinde bir avukatla çalışmanın ne kadar önemli olduğunu gördüm. En büyük etkisi, artık bir avukatımızın olması. Hukuk danışmanlığı, hukuk sistemini daha iyi anlamamı da sağladı. **(Hayatta Kalan)**

Bu destek sayesinde bir avukatla çalışmanın ne kadar önemli olduğunu gördüm. En büyük etkisi, artık bir avukatımızın olması. Hukuk danışmanlığı, hukuk sistemini daha iyi anlamamı da sağladı.

Grafik 6: Ücretsiz destek mekanizmaları ile ilgili güçlenme-1

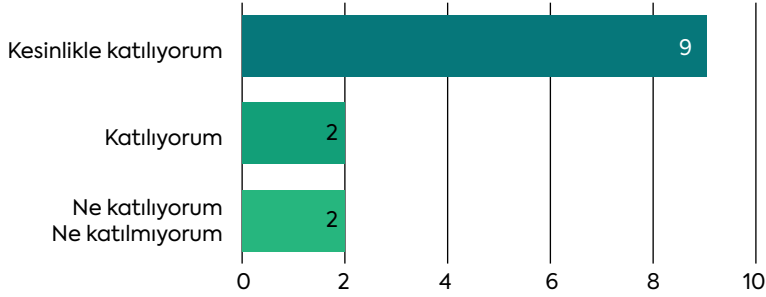
Katılımcıların yaklaşık %92'si (12 kişi), **ilerde ihtiyaç duyduklarında hangi kurumlara/kişilere başvurabileceklerini artık daha net bildiğini** beyan etmiştir.

Hatta karşılaştığım açık iletişim çok önemliydi, birçok sivil toplum kuruluşundan bahsedildi ve iletişime geçirdiler, destek hattı uzmanı inisiyatif aldı, iletişim araçlarında esnekti, özellikle bu esneklik ve açık iletişimin katkısı büyük oldu. Daha güçlü hissettim, başka sivil toplum örgütlerinden haberdar olmak da bana güçlü hissettirdi, hat uzmanının tanıttığı kurumlardan da destek aldım. **(Hayatta Kalan)**

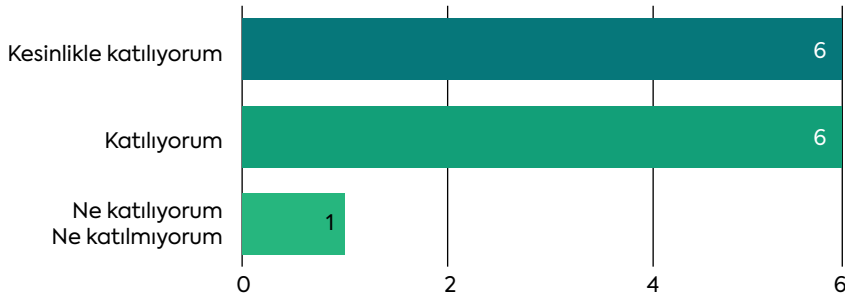

Destek hattıyla olan temasım diğer destek mekanizmaları hakkında bilgi sahibi olmamı sağladı

Grafik 7: Ücretsiz destek mekanizmaları ile ilgili güçlenme-2

Destek hattı ile yaptığım görüşme sonrasında artık ihtiyaç duyduğumda hangi kurumlara/kişilere başvurabileceğimi daha net biliyorum.

Grafik 8: Ücretsiz destek mekanizmaları ile ilgili güçlenme-2

Haklara Dair Bilgi Artışı

Destek süreci, bireylerin kendi hakları konusundaki kapasitelerini artırmıştır. Katılımcıların %85'inden fazlası (11 kişi), bu temasın hakları konusundaki bilgi düzeylerini artırdığını onaylamaktadır. Ayrıca katılımcılar alternatif bilgi kaynaklarından da haberdar olarak haklarını daha güçlü şekilde öğrenmiştir. csdestek.org ve yazılı materyaller gibi farklı bilgi kaynaklarından haberdar olma konusunda %80'in üzerinde pozitif bir geri bildirim mevcuttur.

Bizim şu an gönüllü bir avukatımız var, bu avukatı destek sistemi yönlendirmesiyle bulduk, en büyük etkisi bu oldu. Artık bir avukatımız var. Ayrıca hukuk sistemini anlamamızı, hukuki olarak neler olabileceğini de hukuk danışmanı ile görüştüğümüzde anladık. **(Hayatta Kalan)**

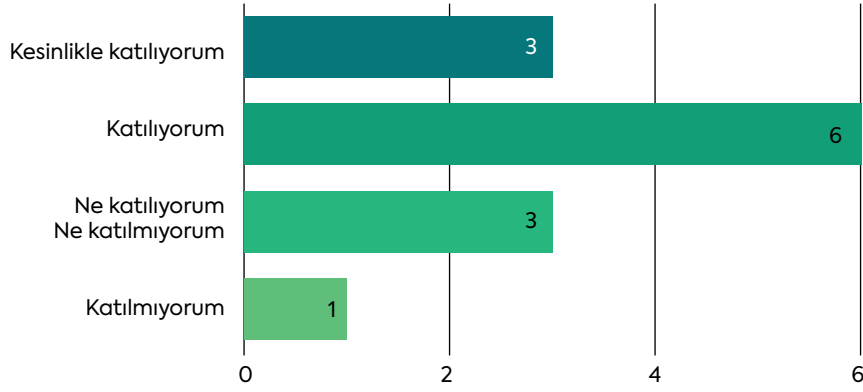
Yol yordam bilmiyoruz, ben hukukçu değilim, hele ki bu konuda neler yapabileceğimle ilgili bir fikrim yok. Benim bir avukata başvurup bazı adımlar atabileceğimi anlamam bu sayede oldu. **(Hayatta Kalan)**

Hukuksal anlamda ne yapabileceğimden konuştuk, ne nasıl yapılır? Ben neler yapabilirim, onlar neler yapabilir? Dernek olarak ne yapabilirler? Önce dinlediler, sonra hukuk danışmanı devreye girdi, o takip etti süreci. Örneğin, ne kadar süre geçerse zaman aşımı oluyor, onu öğrendim, bu çok önemliydi. Derneğe başvuranlar bir yol yordam arıyor, ben de öyleydim. Hukuk danışmanına yönlendirilmek çok kritik oldu. İzlemem gereken sürecin detaylarını konuştuk. **(Hayatta Kalan)**

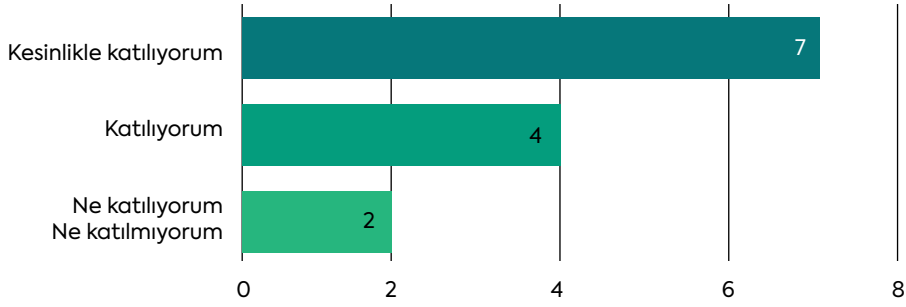
Destek hattıyla temasım cinsel şiddetle mücadele konusunda farklı bilgi kaynaklarından (csdestek.org ve yazılı materyaller vb.) haberdar

Grafik 9: Haklar konusunda bilgi sahibi olma

Destek hattıyla olan temasım haklarım konusunda bilgi düzeyimi arttırdı.

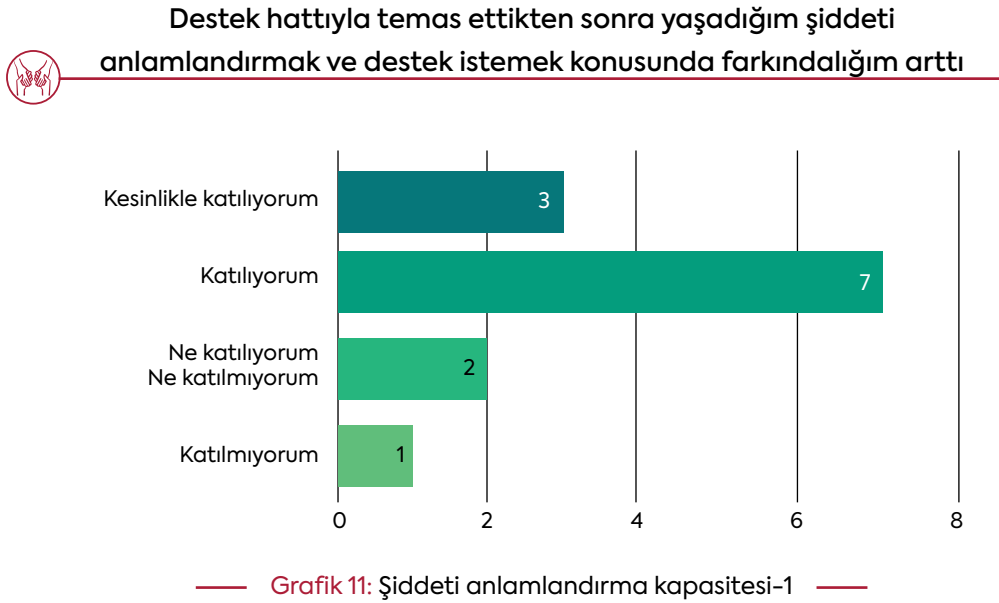
Grafik 10: Haklar konusunda bilgi sahibi olma

Şiddeti Anlamlandırma ve Farkındalık Kapasitesi Artar

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği destek hattı ile kurulan temasın en temel çıktılarından bir diğeri, hayatta kalanların maruz bırakıldıkları deneyimi **hak temelli bir perspektifle yeniden tanımlayabilmesi** ve bu süreçte dair öz-farkındalık kazanmasıdır.

Yaşanan Deneyimi İsimlendirme ve Anlamlandırma

Şiddet sonrası süreçte en kritik eşik, yaşananın bir "şiddet" olduğunu tanımlayabilmektir. Hayatta kalanların büyük çoğunluğu (%69), destek hattı ile yaptıkları görüşme sonrasında, yaşadıkları şiddeti anlamlandırma konusunda farkındalıklarının arttığını beyan etmiştir. Yaşanan deneyimin anlamlandırılması, bireyin "destek isteme" konusundaki içsel bariyerlerini aşmasını sağlamış ve bu konuda farkındalık düzeyini yükseltmiştir.

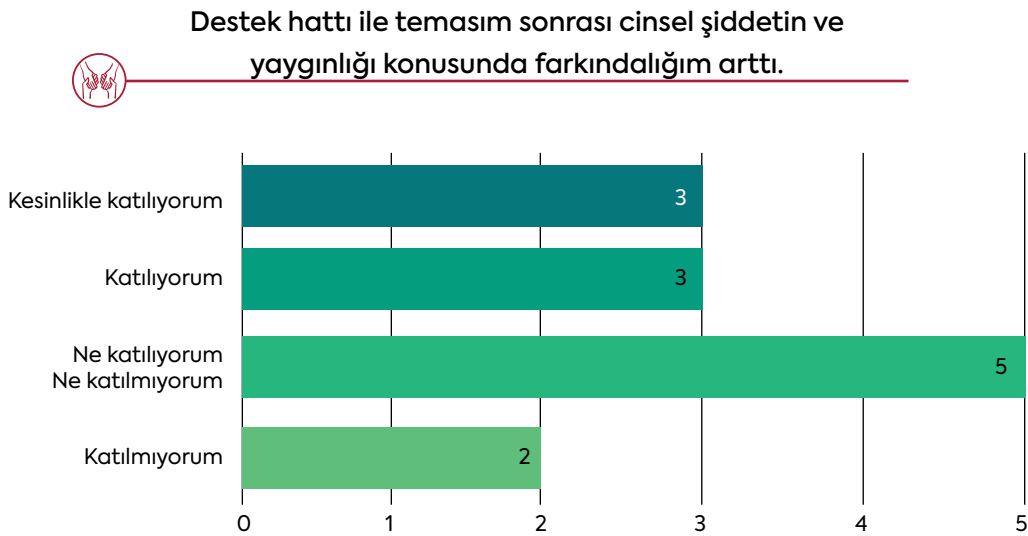
CŞMD'yi yaşadığım süreci anlamlandırmak için aradım. Aradığımda ne diyeceğimi tam bilmiyordum ama Derneği biliyordum. Ama ilk aklıma Derneği aramak geldi ifşalar sürecinde tetiklenince, neden nasıl aramaya karar verdim bilmiyorum ama aradım. Yalnızca yardım için aradım. İlk konuştuğumda ne yaşadığımı anlamlandırmak istiyordum. Bunun ismi ne, konuşurken psikolojik şiddet sanki daha az önemli gibi bahsettiğimi fark ettim. Destek hattı uzmanının şiddet biçimleri arasında hiyerarşi olmadığından bahsetmesi çok rahatlatı beni. **(Hayatta Kalan)**

Bir süre kısıtlaması yoktu. Bir yandan çok fazla anlatmak isterken bir yandan başkasının yerini haksızca dolduruyor muyum diye çok kaygılandım. Konuşurken ağladığımda, acaba şu an fazla mı yük oluyorum diye düşündüm. Destek sırasında yaşadığım şeyin isimlerini bulmaya çalışıyorduk ama aslında aradığım şey bu değil, başlı başına anlaşılacak istemekmiş. Bunu, anlaşılacak istediğimde anladım. Telefonu kapattıktan sonra ve hayatımı yaşamaya devam ettiğimde anladım ki, şiddetin isimleri yalnızca iktidar mekanizmaları için var ve önemli olan bedene ne olduğu. **(Hayatta Kalan)**

SistematiK Şiddet Farkındalığı

Bireysel deneyimin toplumsal bağlamda konumlandırılması, hayatta kalanlar üzerindeki yalnızlık ve suçluluk hissini hafifleten bir unsurdur. Katılımcıların %54'ü, destek hattı temasıyla birlikte cinsel şiddetin kapsamı ve yaygınlığı konusunda yeni bir kavrayış geliştirdiklerini ifade etmiştir. Bu farkındalık artışı, bireyin maruz kaldığı durumu sadece kişisel bir olay olarak değil, sosyal bir olgu ve mücadele edilmesi gereken bir hak ihlali olarak görmesine kapı aralamıştır.

Grafik 12: Şiddeti anlamlandırma kapasitesi-2

Destek hattına başvuru sonrası edinilen bilgiler, hayatta kalanların yaşadıkları deneyimi anlamlandırmalarını sağlamıştır. Ayrıca cinsel şiddetin kişisel değil yapısal bir mesele olduğuna dair ortaya çıkan farkındalık, bu sürecin sonunda eyleme geçmenin toplumsal sorumluluk olduğu yönündeki farkındalığı da güçlendirmiştir. Katılımcıların hakları konusundaki bilgi düzeyinin artması, yaşanan şiddeti anlamlandırma sürecindeki (farkındalık) en büyük referans noktası olmuştur. Hayatta kalanlar; hukuk ve psikoloji gibi ücretsiz destek kaynaklarının varlığını fark ederek, maruz bırakıldıkları süreci “çözumsuz bir kriz” yerine “yönetilebilir ve hak aranabilir bir durum” olarak yeniden kodlamaya başlamışlardır.

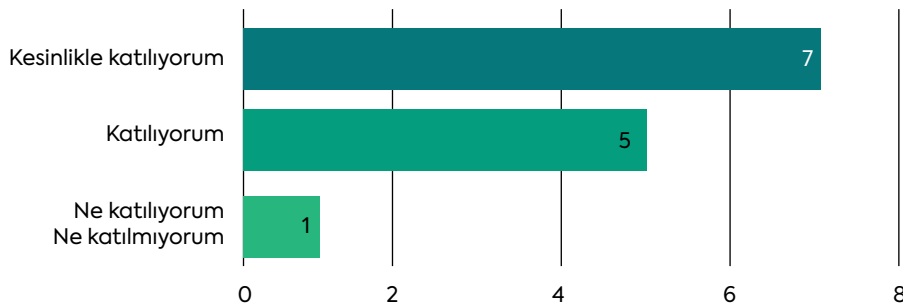
“Yalnız Değilim”den Dayanışma Fikrine Geçilir

Yalnızlık Hissinde Azalma

CŞMD destek hattı ile kurulan temas, hayatta kalanların bilişsel kapasitelerinde artış veya sadece zihinsel farkındalık kazanımıyla sınırlı kalmamakta, aynı zamanda şiddetin en ağır sonucu olan yalnızlık (sosyal izolasyon) duygusunu kırarak bireyi kolektif bir dayanışma zeminine taşımaktadır. Şiddet sonrası deneyimlenen “yalnızlık” hissinin azalması, farkındalığın eyleme dönüşmesinden önceki en kritik psikososyal eşittir. Araştırma katılımcılarının neredeyse tamamı (%92), destek hattı ile kurulan temasın kendilerini daha az yalnız hissettirdiğini belirtmiştir. Ayrıca derinlemesine görüşmelerde de en çok vurgulanan tema yine, yalnız hissetmeme olarak öne çıkmıştır.

Destek hattıyla olan temasım kendimi daha az yalnız hissettirdi.

Grafik 13: Sosyal/Duygusal güçlenme-1

Başvuru sürecindeyken hukuki destek alma gibi bir amacım yoktu ama CŞMD olmasaydı kendimi yalnız hissetmeye ve elimin kolumun bağlı olduğunu düşünmeye devam ederdim. **(Hayatta Kalan)**

İyi hissettirdi çünkü ben kendimi çok yalnız zannediyordum. Kimseye anlatabileceğim bir olay değildi benim için. İlk kez paylaştım ve bana güç verdi. Benden kaynaklı olarak bir sonuca ulaşamadım ama yalnız olmadığımı çok güzel şekilde hissettirdiler. Bundan sonra başından benzer olaylar geçen insanlara da hep önerdim. **(Hayatta Kalan)**

Yaptığım başvuru yalnız olmadığımı hissettirdi ve ücretsiz destek almam benim için inanılmaz faydalı oldu. **(Hayatta Kalan)**

Başvurmamış olsaydım yapayalnız kalırdım, hiçbir arkadaşım, ailemden bu kadar destek görmediğim için yapayalnız, yalnızlaştırılmış bir kadın olurum. **(Hayatta Kalan)**

Beni anlayan, psikolojik olarak yardımcı olmaya çalışan ve benimle ciddi bir şekilde konuşan birinin olduğunu (hissettim) **(Hayatta Kalan)**

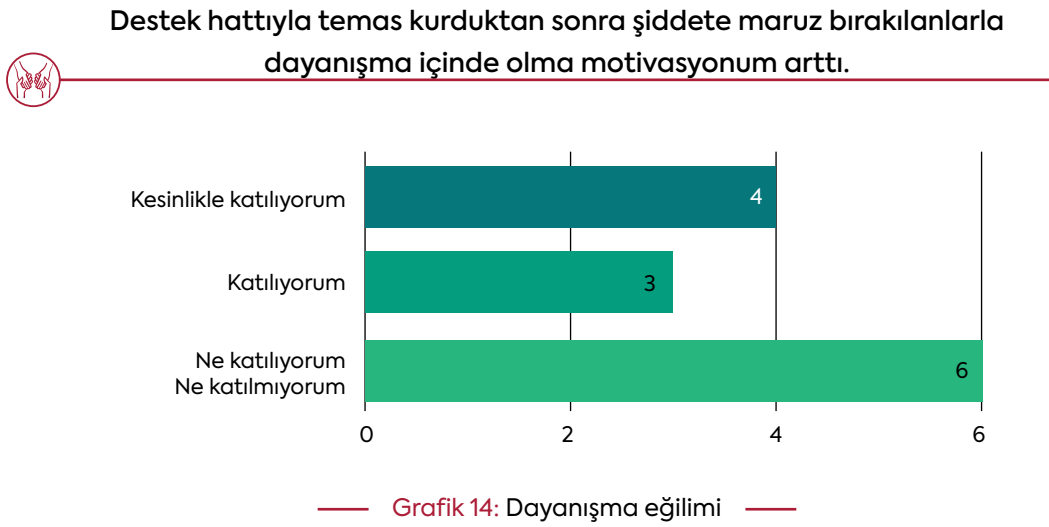

Anlaşılmak istemek... Bu bende her şeyi değiştirdi. Onaylanmak ya da yattırılmak değil, anlaşılmak istemek. Dünya, gerçekliğimi kabul etmediğinde bile anlaşılmak isteyebileceğimi deneyimledim ve bunun anlamı benim için çok büyük. Teşekkür ederim. CŞMD olmasaydı, muhtemelen şu anki halimden daha büyük bir yük hissederdim ve psikolojik desteğe erişemezdim. **(Hayatta Kalan)**

Dayanışma Eğilimde Artış

Farkındalık aşamasında şiddetin toplumsal yaygınlığını kavrayan hayatta kalanların

büyük kısmı, "diğer hayatta kalanlar" ile bağ kurma motivasyonu geliştirmektedir. Katılımcıların yarısından fazlası (%54), destek hattı sonrası şiddete maruz bırakılan diğer kişilerle dayanışma içinde olma motivasyonlarının arttığını ifade etmiştir. Yaşanan deneyimin tekil bir olay olmaktan çıkıp kolektif bir mücadelenin parçası hâline gelmesi, faydalanıcının "hayatta kalan" kimliğini dayanışmacı bir özne olarak yeniden inşa ettiğini göstermektedir.

Yaşadığım şeyi bir kurum ile paylaşmam ve bunun doğru insanlarca dinlenmesi utanç hissini azalttı. Kendim için adım atma cesareti verdi, ilerde başkalarına olmaması için sorumlu hissetmemi sağladı. **(Hayatta Kalan)**

Hukuki sürece başlamakta kararsız, başlamış, psikolojik destek alan vs. farklı seviyelerdeki kişilerin anonim olarak bir araya gelebileceği platformlarda kendi deneyimlerini paylaşabileceği bir destek hattı sizin kapsamınızın dışına mı çıkar bilmiyorum ancak bu paylaşımların da sürece büyük bir katkı sunacağını düşünüyorum. **(Hayatta Kalan)**

Sürece Devam Etme Motivasyonu Artar

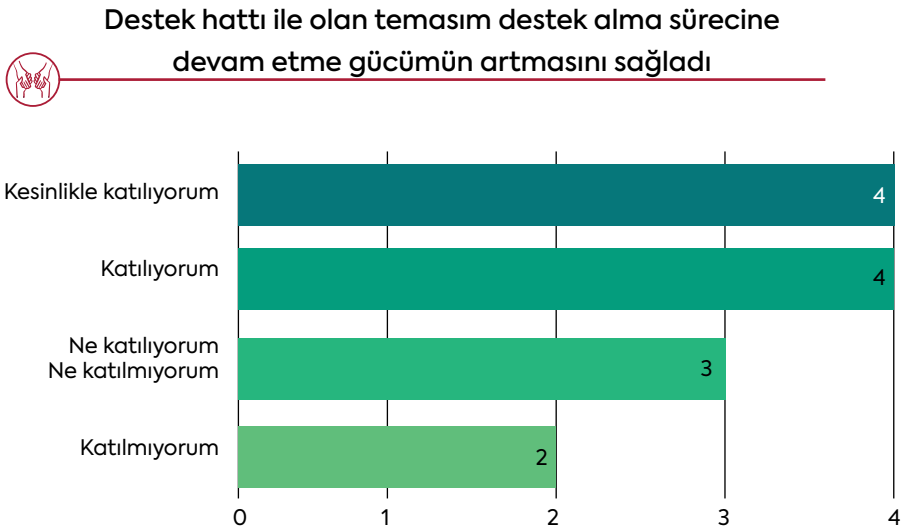
CŞMD destek hattı ile kurulan temas, bireyin sadece zihinsel farkındalığını artırmakla kalmamış, aynı zamanda genellikle uzun ve yıpratıcı olan "destek alma/iyileşme sürecinde" kalma kapasitesini de beslemiştir. Cinsel şiddet sonrası profesyonel destek (hukuki, psikolojik vb.) arayışı, ikincil travmalar ve dışsal faktörler nedeniyle yarıda bırakılmaya oldukça müsaittir. Katılımcıların yaklaşık %54'ü (7 kişi), destek hattı ile temasın sürece devam etme güçlerini artırdığını belirtmiştir. Bu gruptaki 7 kişiden 3'ünün "Kesinlikle Katılıyorum" demesi, sağlanan desteğin bireyde çok güçlü bir motivasyonel itki yarattığını göstermektedir.

Süreç aksiyon almamı sağladı. Kafamdaki net olmayan şeyler netleşmiş oldu. **(Hayatta Kalan)**

Somut olarak bir şey değişmedi hayatımda, süreci başlatamadım ben ama bu Dernekle alakalı değil. Çok kötü bir konumdaydım, çok kötü bir dönemdi, uzun sürmüştü ama artık dayanamadığım bir noktada bir şeyler yapabileceğimin farkına vardım sizinle, dünyanın sonunun gelmediğini fark ettim. Bu gücü siz verdiniz bana. **(Hayatta Kalan)**

Grafik 15: Sürece devam etme gücü

Süreç Değerlendirmesi

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği destek hattının işleyiş süreci; erişilebilirlik, güvenli alan inşası ve vaka yönetimi standartları açısından incelenmiştir.

Erişilebilirlik ve İletişimin Devamlılığı

Destek sürecinin sürekliliği, doğrudanlığı, farklı iletişim kanallarına açıklığı ve bürokratik engellerden arındırılmış olması, faydalanıcı deneyimini doğrudan etkileyen unsurlardır.

İletişim Kolaylığı: Araştırmaya katılan hayatta kalanların %77'si (10 kişi) ilk seferde, %61'i ise (7 kişi) ilk temastan sonra Derneğe ihtiyaç duydukları her an kolaylıkla ulaşabildiklerini belirtmiştir. Ancak katılımcıların bir kısmı Derneğe erişmekte zaman zaman zorlandıklarını beyan etmiştir. Destek hattının haftanın belirli günleri açık olması ve dönem dönem kapalı kalmak zorunda olması, bu zorluğun temel sebebidir.

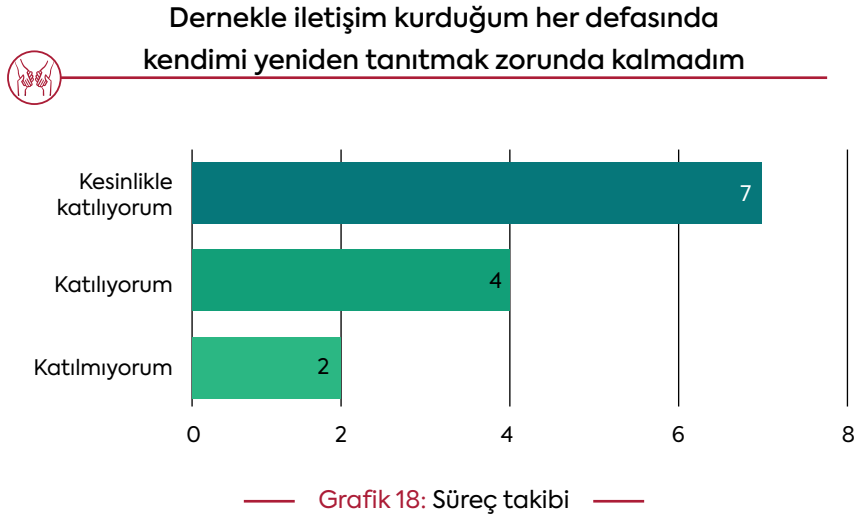
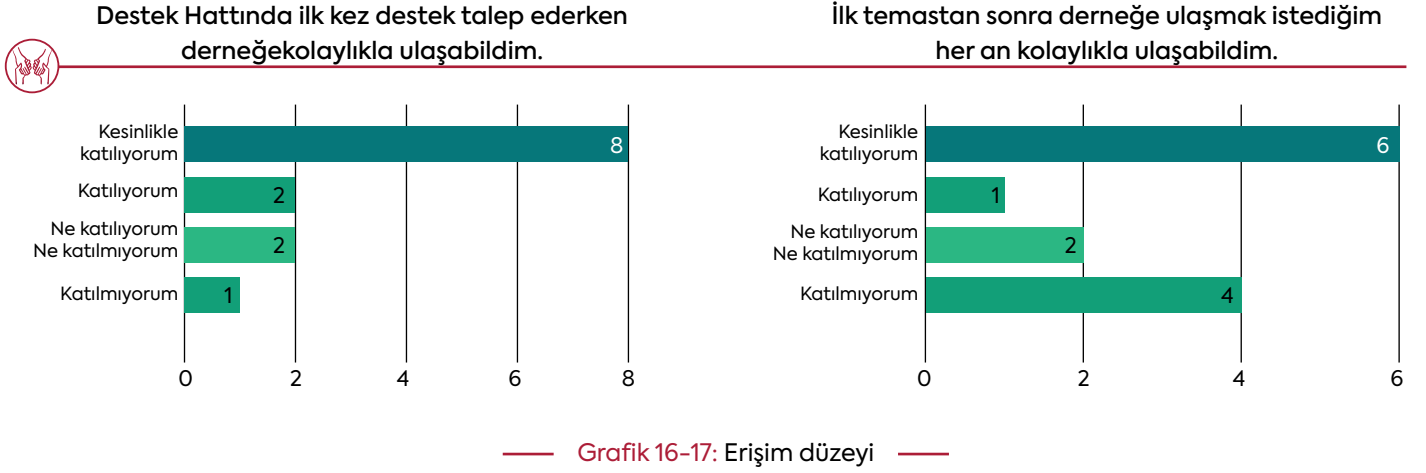

Sadece bir dönemde Dernek ile iletişime geçmekte zorlandım, onun dışında başka bir sorunla karşılaşmadım. **(Hayatta Kalan)**

Dönüş almam bazen zaman aldı. Yolumu bulmaya çalıştığım kritik bir dönem olduğu için bu psikolojik anlamda zorlayıcı oldu fakat herkes için geçerli olmayabilir. **(Hayatta Kalan)**

Katılımcıların %84'ü, Dernekle her iletişim kurduğunda kendisini yeniden tanıtmak zorunda kalmadığını ifade etmiştir. Bu veri, Derneğin güçlü bir kayıt ve vaka takip sistemine sahip olduğunu, faydalanıcıyı "hikayesini tekrar anlatma" yükünden (ikincil travmatizasyon riski) koruduğunu göstermektedir.

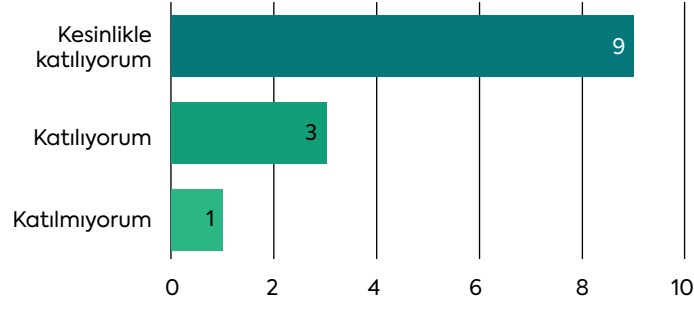

Güvenli Alan İnşası

13 katılımcıdan 12'sinin süreç boyunca güvenli alanda hissettiğini beyan etmesi, yönlendirme desteğinin anonimlik ve bilgilerin üçüncü kişilerle paylaşılmaması gibi etik ilkeler üzerine kurulduğunu göstermektedir. Katılımcıların %92'si destek aldığı süreçte kendisini "rahat ve güvende" hissettiğini beyan etmiştir. Bu oran, cinsel şiddet alanında çalışan bir kurum için operasyonel başarının en temel göstergesidir. Bu güvenli zemin hayatta kalanlarda "anlaşılmama" ve "kabul görme" hissini destekleyen bir duygusal güçlenme sağlamaktadır.

Destek aldığım süreçte kendimi rahat ve güvende hissettim.

Grafik 19: Güvenli alanın inşası

Destek Ekibi

Destek hattı uzmanlarının, faydalanıcının zaman zaman birden fazla olabilen ihtiyaçlarını ayırıştırma ve doğru desteğe yönlendirme konusundaki profesyonelliği de verilerle doğrulanmaktadır. Faydalanıcıların %84'ü, destek hattı ekibinin gerçek ihtiyaçlarını tam olarak tanımlamalarını kolaylaştırdığını düşünmektedir. Bu durum, uzmanların yönlendirici değil, "kolaylaştırıcı" bir rol üstlendiğini kanıtlar. Katılımcıların %92'si, ihtiyaç duydukları desteği alabilmeleri için destek hattı tarafından "uygun birimlere" yönlendirildiklerini düşünmektedir.

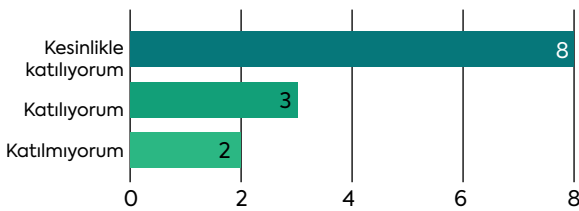

Konuşma boyunca bir talebim yoktu, bu süreçte psikolojik desteğe yönlendirildim. Evet dedim, bu ihtiyacım olabilirmiş. İçtenlikle sorulması ve dinlenilmek bende çok şey değiştirdi. Varlığım kabul edilmiş gibi hissettim.

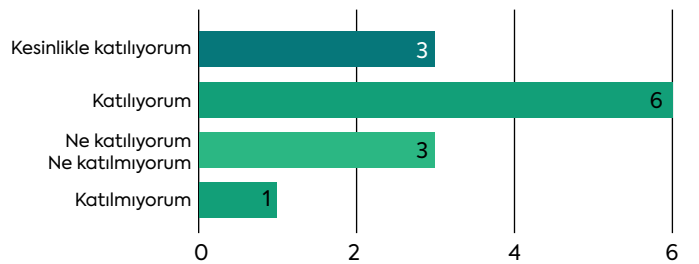
(Hayatta Kalan)

İhtiyacım olan desteği alabilmem için destek hattı tarafından uygun birime/ birimlere yönlendirildiğim düşünüyorum.

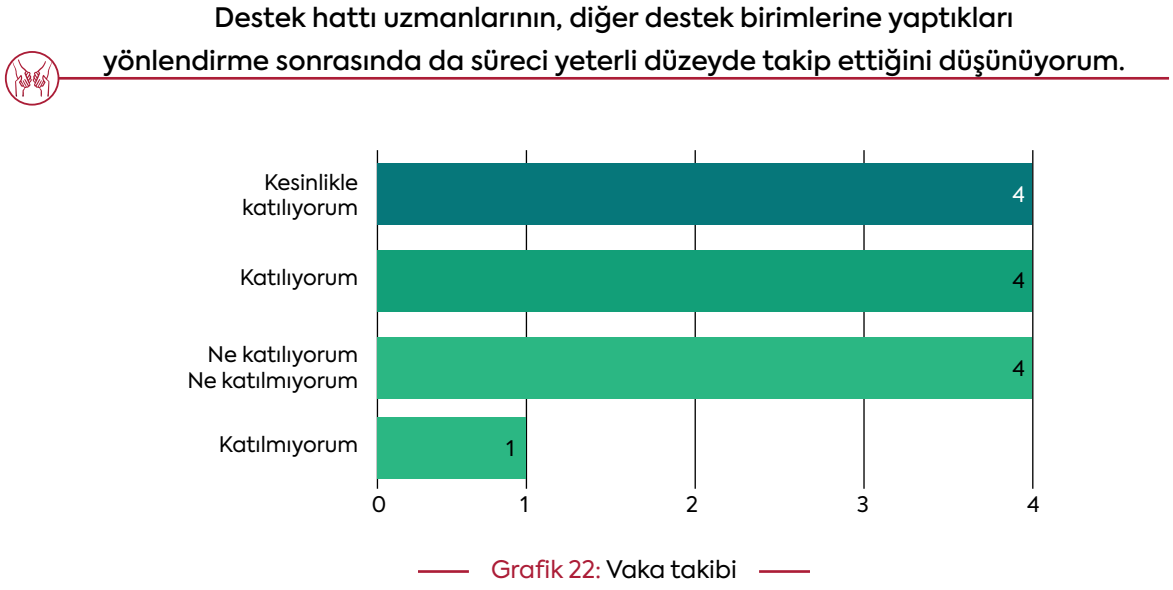
Destek hattından aldığım yönlendirmeye ihtiyaç duyduğum hukuki ve/veya psikolojik desteğe ulaştım.

Grafik 20-21: İhtiyaca uygun yönlendirme

Vaka Takibi

Derneğin dış birimlerle (hukuk, psikoloji vb.) kurduğu köprü ve bu sürecin takibi, bütüncül bir destek anlayışını yansıtır. Yönlendirme sonrası takip aşamasında %69 oranında bir memnuniyet gözlemlenirken, katılımcıların bir kısmının (%31) bu konuda nötr kaldığı görülmektedir. Bu durum, yönlendirme sonrasındaki sürecin takibine yönelik kurumsal kapasitenin, geliştirilmeye açık olan güçlü alanlarından biri olduğunu göstermektedir.

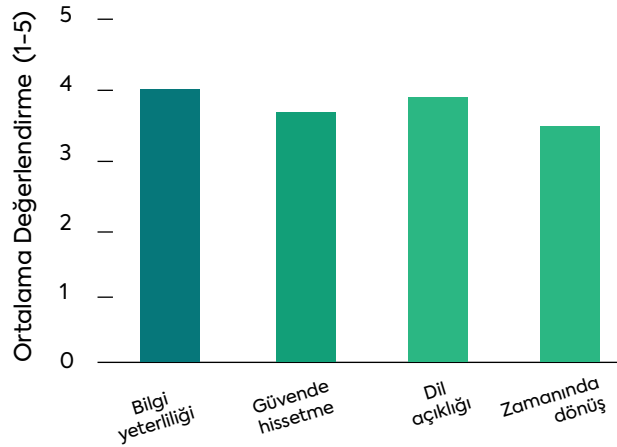
Hukuk Danışmanlığı

Son olarak, yönlendirme desteği kapsamında Dernek tarafından verilen hukuk danışmanlığı süreci de değerlendirme kapsamına alınmış ve dört temel boyutta analiz yapılmıştır. Etki anketinde yer alan hukuk danışmanlığı sorularına (likert tipi) verilen puanların ortalaması alınarak yapılan bu analiz sonuçları, aşağıda bulunan Grafik 22’de özetlenmiştir. Buna göre:

- **Hukuk danışmanının hayatta kalanların ihtiyaçlarına yönelik olarak** sağladığı bilgiler, hayatta kalanların beklentilerini tam olarak karşılamıştır. Bu konuya verilen yanıtlar yüksek bir ortalama ile pozitif (%80) değerlendirilmiştir. Bu sonuç, hukuki bilginin hayatta kalanların sürece güvenle devam edebilmesi açısından güçlü bir destek unsuru olduğunu göstermektedir. Ayrıca görülmüştür ki, hukuk danışmanının sağladığı bilgiler hayatta kalanların haklarına ve mekanizmalara erişiminde önemli bir işleve sahiptir.

- **Hukuk danışmanının kullandığı dilin açık ve anlaşılır olması** da yüksek bir ortalama ile (%75) olumlu değerlendirilmektedir. Danışman, zor ve karmaşık olarak algılanan hukuki süreçleri açık ve net şekilde hayatta kalanlara aktarmış ve sürecin hayatta kalanlar için anlaşılabilir ve korkutucu olarak değerlendirilmesinin önüne geçmiştir.
- **Hukuk danışmanlığı süresince güvende hissetme** oranına baktığımızda, %70'lik ortalama değerlendirme ile karşılaşırız. Bu değerlendirme, hukuk danışmanlığı alan hayatta kalanların büyük oranda güvende hissettiğini gösterir.
- **Zamanında geri dönüş ve sürecin takibi** konusundaki değerlendirme ise destek hattına ilişkin genel erişilebilirlik sınırlılıkları ile paraleldir ve görece düşük bir ortalama ile ilerlemiştir. %67,5 olan bu değerlendirme; Derneğin yapısal kapasitesi, danışmanın iş yükü ve hattın kapalı olduğu dönem ve günler ile ilişkilidir.

Hukuk Danışmanlığı Süreç Değerlendirmesi - Ortalama Puanlar

Grafik 23: Hukuk danışmanlığı süreç değerlendirmesi

Sonuçlar

2025 yılı genel olarak değerlendirildiğinde; ifşa dalgaları ve politik atmosfer, hayatta kalanların destek mekanizmalarına duyduğu ihtiyacı artırmaktadır. Bu bağlamda destek hattı, hayatta kalanlar için **güvenli bir eşik, yönlendirici bir ilk temas noktası ve güçlendirici bir ara alan** işlevi görmektedir. Destek sistemi, cinsel şiddetle mücadelede bireysel iyilik hâlinin ötesine geçen; **hak savunuculuğu, dayanışma ve toplumsal dönüşüm potansiyeli** taşıyan bir yapı olarak konumlanmaktadır.

Bu değerlendirme, bireysel güçlenmenin destek hattının temel ve öncelikli hedefi olduğunu teyit ederken bu sürecin bazı durumlarda beklenmeyen biçimde kolektif farkındalık ve dayanışma eğilimlerine doğru genişleyebildiğini göstermektedir. Hayatta kalanlar, süreç içerisinde edindikleri bilgi ve farkındalık sayesinde, yaşadıkları deneyimleri yalnızca bireysel bir sorun olarak değil, yapısal ve politik bir bağlam içinde değerlendirmeye başlamaktadır. Bu perspektif değişimi, “kendisi için güçlenme” ile “başkaları için sorumluluk alma” arasındaki ilişkinin yeniden kurulmasına olanak tanımaktadır. Özellikle toplumsal görünürlüğün arttığı ve cinsel şiddetin kamusal olarak daha fazla tartışıldığı dönemlerde, bireysel deneyimlerin kolektif bir mesele olarak kavranma eğiliminin güçlendiği görülmektedir.

1. Hak Temelli Güçlenme ve Bilgiye Erişim

Destek hattı, hayatta kalanlar için yalnızca bir yönlendirme kanalı değil, **hak temelli güçlenmeyi mümkün kılan bir bilgi ve farkındalık alanı** olarak işlev görmektedir. Destek hattı ile kurulan temas, hayatta kalanların **haklara, başvuru yollarına ve ücretsiz hukuki ve psikolojik destek kaynaklarına ilişkin bilgi düzeyini belirgin biçimde artırmaktadır**. Hukuk danışmanlığı kapsamında sunulan bilginin niteliği ve açıklığı, hayatta kalanların süreci daha öngörülebilir ve yönetilebilir olarak algılamalarına katkı sunmaktadır. Bilgiye erişim, hayatta kalanların yaşadıkları deneyimi “çözüksüz bir kriz” yerine **hak aranabilir ve müdahale edilebilir bir durum** olarak yeniden çerçevelemelerini mümkün kılmaktadır.

2. Şiddeti Anlamlandırma ve Bilişsel Dönüşüm

Destek süreci, hayatta kalanların maruz kaldıkları deneyimi **şiddet olarak isimlendirme ve anlamlandırma kapasitelerini** güçlendirmektedir. Şiddet türleri arasında hiyerarşi kurulmaması ve deneyimin bütüncül ele alınması, bireysel suçluluk ve utanç duygularının hafiflemesine katkı sunmaktadır. Hayatta kalanlar, destek hattı ile kurulan temas sayesinde cinsel şiddeti yalnızca bireysel bir deneyim olarak değil, **toplumsal ve yapısal bir hak ihlali** olarak kavramaya başlamaktadır. Bu bilişsel dönüşüm, hayatta kalanların destek arama ve sürece dahil olma konusundaki içsel bariyerlerini azaltmaktadır.

3. Psikososyal Güçlenme ve Dayanıklılık

Destek hattının en güçlü etkilerinden biri, hayatta kalanların **yalnızlık ve izolasyon hissinin belirgin biçimde azalmasıdır**. Anlaşılma, ciddiye alınma ve yargılanmama deneyimi, hayatta kalanların kendilerini daha güvende ve daha güçlü hissetmelerini sağlamaktadır. Yalnızlık hissinin azalması, psikososyal dayanıklılığı artırmakta ve destek alma sürecinde **devamlılık kapasitesini** beslemektedir. Destek hattı ile kurulan temas, hayatta kalanların uzun ve yıpratıcı olabilen iyileşme süreçlerinde **“sürece tutunma” motivasyonunu** güçlendirmektedir.

4. Dayanışma ve Kolektif Güçlenme Eğilimi

Şiddetin yapısal boyutuna dair farkındalık artışı, hayatta kalanlarda **diğer hayatta kalanlarla dayanışma kurma isteğini** güçlendirmektedir. Deneyimin paylaşılabılır ve kolektif bir mücadele alanının parçası olarak görülmesi, “hayatta kalan” kimliğinin dayanışmacı bir özne olarak yeniden inşasına katkı sunmaktadır. Hayatta kalanlar, destek hattı deneyimi sonrası başkalarına destek mekanizmalarını önerme ve bilgi paylaşma eğilimi göstermektedir.

5. Süreç Yönetimi ve Yapısal Sınırlılıklar

- Destek hattına erişim, katılımcıların büyük bir kısmı tarafından genel olarak kolay ve doğrudan bir süreç olarak değerlendirilmiştir. Hayatta kalanların önemli bir bölümü, ilk temasın ardından ihtiyaç duydukları her an Dernekle iletişim kurabildiklerini ifade etmiştir. Bununla birlikte, bazı katılımcıların belirli dönemlerde destek hattına ulaşmakta zorlandıkları görülmektedir.

Bu durumun temel nedeni, destek hattının **tek bir uzman tarafından yürütülmesi** ve

hattın sürdürülebilirliği açısından bu uzmanın **izin ve dinlenme hakkını kullanmasının zorunlu olmasıdır**. Bulgular, hattın belirli gün ve dönemlerde kapalı olmasının bir işleyiş aksaklığından ziyade, destek kalitesini uzun vadede korumaya yönelik **yapısal bir gereklilik** olarak değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Başka bir deyişle, tespit edilen bu sınırlılık bireysel performanstan ziyade **kurumsal kapasite ve iş yükünden** kaynaklanmaktadır.

- Hukuk danışmanlığı sürecinde ise, bilgi yeterliliği ve kullanılan dilin açıklığı açısından yüksek bir memnuniyet düzeyi mevcuttur. Hukuk danışmanının avukat kimliği, hukuki bilgisinin güven verici bir destek unsuru olarak algılanmasını güçlendirmektedir. Ancak danışmanın hukukçu kimliği bazı hayatta kalanlar için daha derin, uzun soluklu veya dava temsili odaklı bir hukuki destek beklentisi yaratabilmekte; **sunulan hizmetin bir danışmanlıkla sınırlı olması beklentilerle örtüşmeyen bir durum** olarak değerlendirilebilmektedir. Bu bulgu, hukuk danışmanlığının niteliğinden ziyade, sunulan hizmetin sınırlarının ve kapsamının açık biçimde iletilmesine yönelik yapısal bir ihtiyaca işaret etmektedir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğunun her iletişimde kendisini yeniden tanıtmak zorunda kalmadığını belirtmesi, **Derneğin güçlü bir kayıt ve vaka takip sistemine** sahip olduğunu göstermektedir. Bu uygulama, hayatta kalanları hikâyelerini tekrar tekrar anlatma yükünden koruyarak ikincil travmatizasyon riskini azaltan önemli bir koruyucu mekanizma olarak öne çıkmaktadır.

- Süreç değerlendirmesinin en güçlü bulgularından biri, destek hattının güvenli alan yaratma kapasitesidir. Katılımcıların neredeyse tamamının süreç boyunca kendisini rahat ve güvende hissettiğini ifade etmesi; **anonimlik, gizlilik ve etik ilkelere dayalı bir çalışma pratiğinin** başarıyla hayata geçirildiğini göstermektedir.

Bu güvenli zemin, yalnızca teknik bir hizmet sunumunu değil; hayatta kalanların “anlaşılma”, “kabul edilme” ve “ciddiye alınma” deneyimlerini mümkün kılan duygusal bir güçlenme alanını da beraberinde getirmektedir. Destek hattı, bu yönüyle yalnızca bir yönlendirme mekanizması değil, iyileştirici bir temas noktası işlevi görmektedir.

- Destek hattı uzmanlarının, hayatta kalanların zaman zaman birden fazla ve iç içe geçmiş ihtiyaçlarını ayırtılabilmek ve uygun desteklere yönlendirebilme konusundaki yetkinliği, verilerle güçlü biçimde doğrulanmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu, **uzmanların kendi ihtiyaçlarını fark etmelerine yardımcı olduğunu ve yönlendirici değil kolaylaştırıcı bir rol üstlendiğini** düşünmektedir. Bu yaklaşım, hayatta kalanların sürece pasif alıcılar olarak değil, kendi ihtiyaçlarını tanımlayabilen aktif özneler olarak katılmalarını desteklemektedir.

Öneriler

Geliştirilen öneriler, destek sisteminin güçlü yönlerini yeniden üretmekten ziyade, değerlendirme bulgularının işaret ettiği sınırlı ve kırılgan alanlara odaklanmaktadır. Amaç, mevcut hak temelli ve güçlendirici yaklaşımı koruyarak sistemin sürdürülebilirliğini ve erişilebilirliğini artırmaktır.

Bu bağlamda, özellikle erişilebilirlik konusunda tamamlayıcı önlemler önem kazanmaktadır. Destek hattının yönlendirme sorumluluğunun tek bir uzman tarafından yürütüldüğü ve iş yükü düşünüldüğünde, erişilebilirlik konusu projenin temel gelişim alanlarından olmuştur. Özellikle ifşa dalgaları benzeri politik dönemler, destek sistemine talebi artırmakta ve hattın sürekli açık olması daha kritik hâle gelmektedir. Bu dönemlerde hattın artan iş yükünün dikkate alınması ve mevcut kaynaklar çerçevesinde **yoğun dönemlere (ifşa dalgaları gibi) özgü geçici kapasite artırımı** modelleri geliştirilmesi değerlendirilmelidir.

Erişilebilirlik konusundaki bir diğer öneri, destek hattının haftanın sınırlı günlerinde hizmet verdiği ve zaman zaman kapalı olduğu bilgisinin daha görünür ve açık şekilde iletilmesidir. Destek hattının çalışma koşulları, erişim sınırları ve dönemsel kapanmalarına ilişkin bilgilerin daha görünür biçimde paylaşılması, beklenti yönetimini güçlendirebilir. Bu şeffaflık, destek sisteminin güvenilirliğini zayıflatmak yerine, **hayatta kalanların süreci daha gerçekçi ve öngörülebilir biçimde deneyimlemesini** sağlayacaktır.

cinselsiddetlemucadele

cs_mucadele

cinselsiddetlemucadelederneği

CinselŞiddetleMücadeleDerneği

www.cinselsiddetlemucadele.org - info@cinselsiddetlemucadele.org

